

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Klášterky a soudců JUDr. Michala Holuba a JUDr. Blanky Chlostové ve věci

žalobkyně: **Obchodní centrum SAN s.r.o.**, IČO 02241943
sídlem Lidická 2567/56, Šumperk
zastoupena advokátem Mgr. Ing. Tomášem Vítkem
sídlem Argentinská 783/18, Praha 7

proti
žalované: **STINTER CZ s.r.o.**, IČO 25959506
sídlem Perucká 1/2522, Praha 2
zastoupena advokátem Mgr. Alešem Brodským
sídlem V Jámě 699/1, Praha 1

o zaplacení 1 263 018,71 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalované do rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 5. 5. 2020, č. j. C 61/2017-159

42

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se **zrušuje** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeným rozhodnutím soud I. stupně ve výroku I. uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku ve výši 1 263 018,71 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 3. 12. 2016 do zaplacení a s náklady spojenými s uplatněním pohledávky ve výši 1 200 Kč, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku a ve výroku II. uložil žalované povinnost nahradit žalobkyni k rukám právního zástupce žalobkyně na náhradě nákladů řízení částku ve výši 262 147,60 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala na žalované zaplacení výše uvedené částky z titulu smlouvy o dílo „rekonstrukce prostor určených pro Správu uprchlických zařízení v sídle OP Jihlava, Tolstého 1914/1“ ze dne 24. 6. 2016 (dále též jen „smlouva“) uzavřené mezi žalobkyní jako dodavatelem a žalovanou jako objednatelem, jejímž předmětem bylo provedení stavebních úprav kanceláří a jiných místností v administrativní budově Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových v Jihlavě podle projektové dokumentace přiložené ke smlouvě. Dílo bylo dokončeno a předáno žalované dne 6. 10. 2016, což strany stvrdili podpisem přílohy k zápisu o převzetí díla, která slouží jako předávací protokol. Žalobkyně následně vystavila žalované dne 10. 10. 2016 fakturu č. 16FV081 na částku 1 263 018,71 Kč s datem splatnosti 10. 11. 2016. Žalovaná ji však dne 21. 11. 2016 zaslala žalobkyni zpět s odůvodněním, že údajně chybí předávací protokol dle smlouvy. Přes opakované výzvy žalovaná na vystavenou fakturu ničeho neuhradila a nereagovala ani na předžalobní upomínku, zaslou jí dne 6. 12. 2016.
3. Žalovaná učinila nesporným, že mezi žalobkyní jako zhotovitelem a žalovanou jako Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

objednatelkou byla dne 24. 6. 2016 uzavřena smlouva o dílo, na jejímž základě se zhotovitel zavázal k pracím v této smlouvě blíže specifikovaných (tedy akce „rekonstrukce prostor pro Správu uprchlických zařízení v sídle OP Jihlava, Tolstého 1914/15“) a dílo bylo objednatelkou zhotovitelem předáno. Tvrdila však, že pohledávka žalobkyně za žalovanou již zcela zanikla v důsledku započtení, neboť žalovaná na shora uvedený dluh započtla pohledávky vůči žalobkyni, které nabyly na základě smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 1. 12. 2016 od společnosti CREOL Invest, s.r.o., IČO 27791068, a od pana P. N.. Tato skutečnost byla žalobkyni oznámena dopisem ze dne 17. 1. 2017.

4. Soud I. stupně vyšel ze zjištěného skutkového stavu, že mezi žalovanou jako objednatelkou a žalobkyní jako zhotovitelem byla uzavřena dne 24. 6. 2016 smlouva o dílo, jejímž předmětem byla „Rekonstrukce prostor určených pro správu uprchlických zařízení v sídle OP Jihlava, Tolstého 1914/15“, na jejímž základě měla žalobkyně provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo, spočívající v provedení stavebních úprav kanceláří a jiných místností ve stávající administrativní budově Úřadu pro zatupování státu ve věcech majetkových na adrese Tolstého 1914/15, pro potřebu Ministerstva vnitra, Odboru azylové a migrační politiky Jihlava, podle přílohy č. 1 k této smlouvě, objednatel se zavázal zaplatit zhotoviteli dohodnutou cenu. Ve smlouvě byla stanovena cena díla ve výši 1 637 152,64 Kč se splatností do 30 dnů ode dne doručení řádně vystavené faktury. Žalovaná byla žalobkyní dne 10. 10. 2016 vystavena faktura č. 16FV081 na částku 1 263 018,71 Kč se splatností dne 10. 11. 2016. Na základě řady smluv o postoupení pohledávek mezi žalovanou a společností CREOL Invest s.r.o. je žalovaná vlastníkem souboru pohledávek v celkové částce 1 263 018, 71 Kč ve vztahu k dlužníkovi - společnosti SAN-JV, které následně započtla vůči pohledávce žalobkyně (viz bod 12. - 54. napadeného rozhodnutí).
5. Soud I. stupně poté uzavřel, že žalovaná neprokázala své tvrzení, že tyto pohledávky jsou způsobilé k započtení vůči pohledávce žalobkyně z důvodu ručení žalobkyně za závazky společnosti SAN-JV ve smyslu ust. § 71 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, neboť ze žalovanou předložených důkazů vyplývá především to, že žalobkyně byla dceřinou společností společnosti SAN-JV, která byla v rozhodné době jejím jediným společníkem. Tvrzení žalované, že žalobkyně jako dceřiná společnost měl zasahovat do způsobu podnikání společnosti SAN-JV, stejně jakož i konstrukce vztahů, o které žalovaná svá tvrzení opírá, se jeví jako zcela nepravděpodobné. Jednak lze těžko připustit, že by se společník určitého subjektu nechal ovládat tímto subjektem, když je to právě on, kdo v konečném důsledku prostřednictvím valných hromad tento subjekt řídí a navíc bylo v řízení prokázáno, že obě společnosti byly ovládány fyzickými osobami z rodiny V..
6. Žalovaná si sama protiřečí, když nejprve poukazuje na personální propletenec zúčastněných osob mezi žalobkyní, společností SAN-JV, jejich statutárními orgány a společníky, následně však v rámci tohoto propletenec poukazuje právě na žalobkyni, která z uvedených osob mohla společnost SAN-JV nejméně ovlivňovat, přičemž zcela pomíjí osoby, které všechny zúčastněné společnosti fakticky ovlivňují a které se k tomu i ve výročních zprávách samy hlásí. Z uvedeného je zřejmé, že osobou potencionálně ovlivňující společnost SAN-JV (a na niž se v této souvislosti vztahují ustanovení o ručení) není žalobkyně, ale fyzické osoby, které v obou společnostech přímo či nepřímo uplatňují svá vlastnická práva a vykonávají činnost statutárních orgánů. Pohledávky, jejichž započtení se žalovaná dovolává, tak vůči žalobkyni nejsou k započtení způsobilé, neboť žalobkyně není osobou, která by ve smyslu ust. § 71 zákona č. 90/2012 Sb. za závazky společnosti SAN-JV ručila. Existence první z podmínek pro vznik zákonného ručení tak nebyla splněna. Soud I. stupně se proto již dále nezabýval tvrzenou újmou, kterou žalovaná stanovila odhadem z hodnoty veřejných zakázek, a ani jejím vznikem.
7. Soud I. stupně proto žalobě v plném rozsahu vyhověl, když žalobkyni přiznal právo na zaplacení ceny za předané dílo v žalované částce. Zároveň jí přiznal i úrok z prodlení ve smluvní výši podle ust. § 1970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“, když měl za to, že do

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

prodlení se žalovaná dostala ode dne následujícího po splatnosti opravené faktury dne 16FV081, tj. ode dne 3. 12. 2016.

8. Výrok o nákladech řízení pak odůvodnil ust. § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dále jen „o. s. ř.“
9. Proti tomuto rozhodnutí podala včasné odvolání žalovaná, které odůvodnila tak, že soud prvního stupně nesprávně zjistil skutkový stav věci a věc nesprávně právně posoudil. Ovládající osoba sice zpravidla bývá i vlivná osoba, ale nemusí to podle odborné komentářové literatury být tak vždycky. K ovládnutí postačuje možnost uplatňovat rozhodující vliv, kdežto při ovlivnění musí být vliv nejen vykonán, ale musí tak kvalifikovaným způsobem vést ke změně chování ovlivněné osoby. V projednávané věci je žalovaná přesvědčena, že v případě SAN-JV s.r.o. a žalobkyně se tyto vlivy a ovlivnění prolínají vzájemně, neboť žalobkyně byla do 31. 5. 2015 dceřinou společností SAN-JV s.r.o., když následně tedy tato byla vyvedena. Spojujícím prvkem obou obchodních korporací je pak xxx xxx obou subjektů, zastávaný v rozhodné době panem J. V.. Vzhledem k tomu, že obchodní korporace jako umělý subjekt práva není sama schopna jednat, činí za ni toto faktické jednání v konečném důsledku osoba fyzická – zde pan J. V., který zároveň měl majetkovou účast na společnosti SAN-JV s.r.o. a skrze tuto společnost také v žalobkyni. Nelze tedy přisvědčit závěrům soudu prvního stupně v tom, že není reálné, aby vliv vykonávala žalobkyně, jakožto právnická osoba, která sama o sobě nemůže jednat, ale že tento vliv místo ní vykonává její statutární orgán, když je zjevné, že jednání statutárního orgánu je vlastně jednáním právnické osoby, za niž statutární orgán jedná. Vlivnou osobou tedy ve smyslu ust. § 71 zákona o obchodních korporacích může být kdokoliv, kdo bude schopen jakýmkoliv způsobem ovlivnit obchodní korporaci, tedy ovlivněnou osobu SAN-JV s.r.o. Vlivem se rozumí také vliv vykonávaný prostřednictvím jiné osoby či jiných osob. Vlivem je jak přímý, tak nepřímý vliv, když není rozhodné, jak je nepřímý vliv realizován (právně či fakticky) a přes kolik a jakých prostředníků. Podstatné v tomto případě je, že dojde k ovlivnění s následkem újmy, což se žalovanému dle jeho názoru podařilo prokázat. Rovněž tento aspekt zůstal ze strany soudu prvního stupně neřešen a bez vlivu do právních úvah prvostupňového soudu.
10. Navrhla, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
11. Žalobkyně navrhla potvrzení napadeného rozhodnutí s tím, že prvoinstanční soud řádně posoudil žalobu v celém jejím rozsahu a kontextu, důkladně zjistil skutkový stav a na jeho základech došel ke správným právním závěrům. Žalovaná v rámci odvolání pouze opakuje argumentaci, kterou prezentovala před soudem prvního stupně a se kterou se tento řádně vypořádal. Obsah odvolání žalované je pak v podstatě totožný s obsahem jejího závěrečného návrhu v řízení před soudem prvního stupně.
12. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí soudu I. stupně z podnětu podaného odvolání, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo podle ust. § 212 a ust. § 212a o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalované sice není důvodné, ale v odvolacím řízení se vyskytly nové skutečnosti, na základě nichž již nemůže jinak správné rozhodnutí soudu I. stupně obstát.
13. K odvolacím námitkám žalované je třeba uvést, že sice lze s odvolatelkou souhlasit, že ovládající osoba sice zpravidla bývá i vlivná osoba, ale nemusí to podle odborné komentářové literatury být tak vždycky. K ovládnutí postačuje možnost uplatňovat rozhodující vliv, kdežto při ovlivnění musí být vliv nejen vykonán, ale musí tak kvalifikovaným způsobem vést ke změně chování ovlivněné osoby. Nicméně to nijak nevyvrací správné závěry soudu I. stupně. Sama odvolatelka svoje tvrzení popírá tím, že tvrdí, že v případě SAN-JV s.r.o. a žalobkyně se tyto vlivy a ovlivnění prolínají vzájemně, tedy že obě jsou vlivné i ovlivněné osoby, což z logiky tohoto právního institutu není možné.

14. Koncept ovlivnění nemá svého přímého předchůdce v obchodním zákoníku. Nepřímo však navazuje na úpravu faktického koncernu (ust. § 66 odst. 6 a § 66c zákona č. 519/1991 Sb., obchodní zákoník). Celé ust. § 71 představuje jedno z klíčových ustanovení rekonstruované právní úpravy s významným dopadem na život nejen obchodních korporací. Právní regulace je svou podstatou motivační ve vztahu ke koncernu a represivní vůči excesům. Ovlivnění je možné označit za první stupeň vlivu na obchodní korporaci.
15. Na ovlivnění navazuje právní úprava ovládnutí a především koncernu, přičemž vlivná osoba nemusí být ovládnutí osobou a řídicí osobou. Ovládnutí osoba sice zpravidla bude vlivnou osobou, ale nemusí tomu tak být ve všech případech. K ovládnutí postačuje možnost uplatňovat rozhodující vliv, kdežto při ovlivnění musí být vliv nejen vykonán, ale musí také kvalifikovaným způsobem vést ke změně chování ovlivněné osoby. Řídicí osoba bude zpravidla vlivnou osobou, a to prostřednictvím realizace jednotného řízení.
16. Vlivnou osobou může být kdokoliv, tj. česká či zahraniční fyzická (člověk) či právnická osoba, kdokoliv, kdo bude schopen jakýmkoliv způsobem ovlivnit obchodní korporaci. Vlivnou osobou může být i stát a jiné veřejnoprávní subjekty. Na právním či formálním postavení této osoby ve vztahu k ovlivněné osobě nezáleží (společník, faktický vedoucí, správcovská společnost, zástupce státu apod.). Ve vztahu k jednomu ovlivnění může existovat jedna či více vlivných osob, současně může existovat více vlivných osob ve vztahu k různým na sobě nezávislým ovlivněním a taktéž může existovat několik vlivných osob po sobě jdoucích. Vlivná osoba může být odlišná od ovládnutí osoby a řídicí osoby.
17. Ovlivněnou osobou může být jen obchodní korporace, tj. obchodní společnosti a družstva ve smyslu zákona o obchodních korporacích.
18. Přitom příslušné osoby nejsou vlivné ani ovlivněné osoby, jestliže nejsou naplněny znaky ovlivnění (zejména existence újmy) nebo pokud nastalo zproštění k úhradě újmy.
19. Podstatou ovlivnění je uskutečnění ovlivnění, resp. faktické vykonání vlivu v obchodní korporaci (materiální pojetí). Ovlivnění může být jednorázové či vícečetné, spočívající na více spolu souvisejících či navazujících jednáních.
20. Zákonné znaky ovlivnění může naplnit již jedno jednání nebo naopak až součet více souvisejících jednání. Každé ovlivnění má svůj důsledek pro úhradu případné újmy způsobené ovlivněním a na ručení. Ovlivnění bude zpravidla nastávat fakticky (např. pomocí ústních pokynů statutárnímu orgánu nebo zaměstnancům společnosti), může se však realizovat i na základě právních jednání včetně smluv. Ovlivnění se může týkat jakékoliv záležitosti obchodní korporace.
21. Zákon upravuje a stanoví důsledky pro ovlivnění a nikoliv pro ovlivňování. Pokud vlivná osoba vykonává svůj vliv soustavně, je potřeba sledovat důsledky každého ovlivnění zvlášť. Není však pojmově vyloučeno, aby teprve souhrn zásahů vlivné osoby do chování obchodní korporace naplnil z hlediska intenzity a podstaty vyžadované zákonem definici ovlivnění.
22. Především je však třeba zdůraznit, že samotné vykonání vlivu nestačí. Ovlivnění se musí projevit ve kvalifikované změně chování obchodní korporace. Ovlivnění ve smyslu zákona nastane tehdy, jestliže vlivná osoba rozhodujícím významným způsobem docílí změny chování obchodní korporace, v důsledku čehož vznikne újma. Slovo „významný“ relativizuje pojem „rozhodující“ a snižuje tak kvalifikaci tohoto jednání (srov. definici ovládnutí).
23. Změna chování obchodní korporace musí být způsobena zásadním způsobem, tj. vliv vlivné osoby nemusí být sice jediným faktorem při chování (tj. příslušného jednání a rozhodnutí) obchodní korporace, nicméně výsledná podoba chování obchodní korporace musí být převážně určena a formována prosazením vlivu vlivnou osobou.

24. Při posuzování, zda došlo k naplnění znaků ovlivnění, je třeba si položit otázku, zda by chování obchodní korporace bylo významně odlišné, kdyby vliv nebyl vykonán a zda rozhodujícím způsobem vlivný zásah určil chování obchodní korporace. Hranice posouzení této skutkové podstaty často nebude zřejmá. Vzhledem k závažným důsledkům pro vlivnou osobu, vysoké odpovědnosti členů statutárního orgánu za porušení péče řádného hospodáře a principu právní samostatnosti obchodních korporací (včetně principu omezeného ručení většiny společníků, resp. členů družstva obchodních korporací) musí být výsledkem ovlivnění zásadně odlišné chování obchodní korporace, které by jinak nenastalo.
25. Dalším pojmovým znakem ovlivnění je vznik újmy. Ustanovení je v tomto ohledu deliktní povahy - ovlivnění se sice výslovně nezakazuje, ale v případě vzniku újmy představuje porušení zákona s povinností vlivné osoby újmu uhradit (ust. § 2894 o. z.). Jedná se o delikt ve smyslu § 2910 o. z., tj. o odpovědnost za škodu s presumovanou nedbalostí, přičemž podle § 3 odst. 2 musí vlivná osoba uhradit majetkovou i nemajetkovou újmu. Zákon mluví o úhradě újmy a má tak zřejmě na mysli, že újma má být hrazena v penězích (srov. § 3951 o. z., který upřednostňuje reparaci).
26. Újma může spočívat v jakékoliv materiální škodě, tj. ve snížení příjmů či zisku, v nutnosti vynaložit vyšší či nové náklady, které by bez vlivu vlivné osoby nemusely být vynaloženy, apod. Nově může být újma i nemateriální, její vyčíslení (např. při poškození dobrého jména či pověsti) však bude často problematické. Zde bude mít statutární orgán vlivné osoby povinnost zvlášť důsledně jednat, aby s péčí řádného hospodáře ochránil zájmy ovlivněné osoby.
27. Zákon stanoví, kdy nastává zproštění povinnosti hradit újmu (nejedná-li se o koncern), i když újma vznikla. V případě zproštění tak nevzniká ovlivnění a také zde není vlivná a ovlivněná osoba. Současně zákon stanoví zvláštní standard jednání jinak vlivné osoby a motivuje ji jako „nezvaného agenta“ společníků k řádnému výkonu vlivu tím, že ji zbavuje deliktní povinnosti hradit případně vzniklou újmu. Obdobně jako v případě pravidla podnikatelského úsudku je tomu tak tehdy, jestliže vlivná osoba prokáže, že mohla v dobré víře rozumně předpokládat, že k vykonání jejího vlivu došlo na základě dostatečných informací a že je v zájmu ovlivněné osoby. Zákon tedy nesankcionuje povinností uhradit újmu ovlivněné osobě vlivnou osobu, která rozhodujícím významným způsobem ovlivnila chování obchodní korporace, pokud tak činila uvedeným kvalifikovaným způsobem. Jednání vlivné osoby musí být proto informované a se zřetelem na celkový zájem korporace. Zákon se opírá o § 212 odst. 2 obč. zák. zakotvující princip loajality společníků vůči korporaci a zjevně spoléhá na další obecná ustanovení, jako je obecná prevenční povinnost ohledně vzniku újmy (§ 2900 a násl. obč. zák.).
28. Zákon motivuje vlivné osoby k tomu, aby dokumentovaly výkon svého faktického vlivu, podobně jako budou dokumentovat své rozhodovací procesy členové statutárních orgánů. V této souvislosti odkazují na komentáře k § 51 odst. 1 a § 52 odst. 1, které lze obdobně použít na výklad zproštění jednání vlivné osoby. To může být výhodné zejména pro všechny faktické vedoucí osoby, které budou moci obhájit (ačkoliv zpravidla nemusí dodržovat standard péče řádného hospodáře a často i loajalitu, pokud se nejedná o společníky), že fakticky jednaly v souladu se zákonem, i když jejich jednání jinak naplní znaky ovlivnění.
29. Vznik ručení podle odstavce 3 výše uvedeného ustanovení je tak vázán na následující předpoklady: existenci ovlivnění ve smyslu odstavce prvního, včetně vzniku újmy, kterou má vlivná osoba povinnost uhradit. Předpokladem pro vznik ručení je povinnost k náhradě újmy ovlivněné osoby, i když zákon výslovně neváže ručení na existenci újmy, resp. porušení povinnosti újmu uhradit, jak činí v druhém odstavci. Existence újmy je však definičním znakem ovlivnění a předpoklad hraditelné újmy (tj. absence zproštění k úhradě újmy) je zase faktickou okolností, která vymezuje situace, ve kterých má vliv na chování ovlivněné osoby negativní dopad na postavení věřitelů. Naopak není zdůvodnitelné a účelné, aby věřitelé získali

dodatečnou ochranu v případě, kdy zásahy vlivné osoby nevedly ke zmenšení podstaty ovlivněné osoby.

30. Dále musí být přítomna příčinnou souvislost mezi konkrétním ovlivněním a neschopností ovlivněné osoby objektivně splnit zcela či zčásti svůj dluh (akcesorita). Dluhem se rozumí majetkové plnění ovlivněné osoby svému věřiteli na základě určitého závazku (§ 1721 a násl. o. z.). Důkazní břemeno ohledně příčinné souvislosti nese vždy věřitel ovlivněné osoby (tedy v souzeném případě žalovaná).
31. Zda je vlivná osoba v prodlení s úhradou újmy ve smyslu druhého odstavce, není pro ručení významné. Zákon také nedopadá na situace, kdy je dobytnost pohledávek jen snižena, tj. ovlivněná osoba je v zásadě, byť s obtížemi, schopna plnit své dluhy (srov. i např. Jan Lasák, Jarmila Pokorná, Zdeněk Čáp, Tomáš Doležil aj. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. Wolters Kluwer /ČR/. Praha 2014. ISBN 978-80-7478-537-5).
32. Samotná skutečnost, že soud I. stupně v některých částech odůvodnění nepřesně uvedl místo správného termínu ovlivněná a vlivná osoba nesprávně ovládající a ovládaná osoba, nic nemění na jeho správných právních závěrech.
33. Opakovaně žalovanou citované rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie sp. zn. C-97/08 Akzo Nobel NV a další proti Komise Evropských společenství nelze použít v souzené věci, jelikož není ani typově podobné a týká se chování dceřiné společnosti, které může být přičteno mateřské společnosti, zejména pokud tato dceřiná společnost, byť má vlastní právní subjektivitu, samostatně neurčuje své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jsou jí uděleny mateřskou společností, zejména s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby, které tyto dva právní subjekty spojují. Je tomu tak proto, že v takové situaci jsou totiž mateřská společnost a její dceřiná společnost součástí téže hospodářské jednotky, a tudíž vytvářejí jediný podnik, což umožňuje Komisi určit rozhodnutí ukládající pokuty mateřské společnosti, aniž by bylo vyžadováno prokázání osobního zapojení této společnosti do protiprávního jednání. Jedná se tak o jiný případ, jelikož žalovaná tvrdí, že v souzeném případě dceřiná společnost ovlivňovala mateřskou společnost.
34. Soud I. stupně tak na základě skutkového stavu ke dni vyhlášení (ust. § 154 odst. 1 o. s. ř.) tak dospěl ke správným právním závěrům, že žalobkyně není ručitelem pohledávek, které žalovaná uplatnila k započtení, a jeho rozhodnutí bylo věcně správné.
35. Nicméně v odvolacím řízení žalovaná vznesla novou námitku započtení pohledávek proti žalované - ve výši 113 200 Kč s příslušenstvím (celkem 132 178,75 Kč) nabytou smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 23. 11. 2020 uzavřené s CREOL Invest s.r.o. (faktury SVETLICK TRADE s.r.o. č. 180100096 na částku 23 100 Kč, splatnou dne 10. 12. 2018, faktury č. 180100091 na částku 27 600 Kč, splatnou dne 14. 12. 2018, faktury č. 180100003 na částku 16 700 Kč, splatnou dne 31. 1. 2019, faktury č. 180100013 na částku 15 500 Kč, splatnou dne 14. 3. 2019 a faktury č. 180100024 na částku 30 300 Kč, splatnou dne 10. 5. 2019), ve výši 229 328 Kč s příslušenstvím (celkem 316 450,85 Kč) nabytou smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 20. 11. 2020 uzavřené s Migdal stavby s.r.o. (faktury Migdal stavby s.r.o. č. 2018000012 na částku 250 000 Kč, splatnou dne 22. 8. 2018, faktury č. 2018000013 na částku 110 000 Kč, splatnou dne 18. 9. 2018, faktury č. 2018000014 na částku 310 000 Kč, splatné dne 5. 10. 2019, faktury č. 2018000015 na částku 159 328 Kč, splatnou dne 12. 11. 2018 a faktury č. 2018000017 na částku 20 000 Kč, splatnou dne 2. 1. 2019) a ve výši 1 290 000 Kč s příslušenstvím (celkem 1 372 016,24 Kč) nabytou smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 20. 11. 2020 uzavřené se Strojírny Loštice s.r.o.
36. Tyto pohledávky započtetla ke dni 24. 11. 2020 na žalovanou pohledávku žalobkyně vůči žalované ve výši 1 667 488,37 Kč (ke dni 24. 11. 2020).

37. Žalobkyně k této námitce započtení uvedla, že v započtení je uvedena pohledávka ve výši 113 200 Kč s příslušenstvím, která je předmětem sporu vedeného u Okresního soudu v Šumperku, sp. zn. 7 C 31/2020, od 10. 12. 2019. Tato pohledávka byla v uvedené věci postoupena společností SVETLICK TRADE s.r.o. na společnost CREOL Invest s.r.o. a tato postoupila pohledávku na žalovanou, její existenci a oprávněnost však žalobkyně popírá a stejně tak popírá, že by ji kdykoliv, jakkoliv uznal.
38. Další žalovanou uváděná pohledávka ve výši 229 328 Kč s příslušenstvím je rovněž předmětem sporu vedeného u Okresního soudu v Šumperku, sp. zn. 207 C 54/2019, od 19. 12. 2019. Tato pohledávka pak byla na žalovanou postoupena společností Migdal stavby s.r.o. a i její existenci žalobkyně popírá a vylučuje, že by ji kdykoliv, jakkoliv písemně uznal.
39. Pohledávku ve výši 1 290 000 Kč s tvrzeným příslušenstvím neneviduje žalobkyně v účetnictví. Jedná se o účelový konstrukt bývalých xxx společností J. V. a jeho dcery A. K. (dříve V.), vůči kterým již bylo zahájeno trestní řízení u Policie České republiky, Územní odbor Šumperk, oddělení hospodářské kriminality v Šumperku, sp. zn. KRPM-98952/TČ-2020-140981.
40. Dále na sebe bývalý xxx žalobkyně J. V. účelově zahájil dlužnické insolvenční řízení, které je vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, sp. zn. KSOL 20 INS 17523/2020, když v tomto řízení žalobce přihlásil pohledávku ve výši 22 058 466,91 Kč.
41. Ustanovení § 98 o. s. ř. určuje, za jakých podmínek se považuje námitka započtení uplatněná v řízení žalovanou za vzájemnou žalobu a kdy jde jen o obranu proti žalobě (srov. shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. I. vydání. Praha. C. H. Beck, 2009, 639 s.). Jestliže započtená pohledávka nepřevyšuje pohledávku uplatněnou žalobou, posuzuje se započtení jen jako obrana žalované proti žalobě. Z ust. § 216 odst. 1 ve spojení s § 97 odst. 1 o. s. ř. pak vyplývá, že v tzv. sporném řízení, v němž je odvolací řízení založeno na principu neúplné apelace (srov. ust. § 213 odst. 5 ve spojení s § 205a a § 211a o. s. ř.), nemůže žalovaná za odvolacího řízení uplatnit svá práva proti žalobci vzájemnou žalobou.
42. Námitku započtení však v odvolacím řízení uplatnit může; její podstatou je hmotněprávní úkon - započtení vzájemné pohledávky proti pohledávce uplatněné žalobou, jehož uplatnění zákon nekoncentruje do určitého stádia řízení před soudem a jehož důsledkem (je-li učiněn platně) je zánik vzájemných pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí, a k okamžiku, kdy se setkaly svou splatností. Vyloučení aplikace ust. § 98 o. s. ř. v odvolacím řízení tedy znamená, že námitku započtení může odvolací soud považovat jen jako obranu proti žalobě (s tím, že při posouzení její důvodnosti nesmí přihlížet k nepřipustně uplatněným novým skutečnostem a důkazům), a nikoliv za vzájemnou žalobu, i kdyby v námitce žalovaná navrhovala, aby jí bylo přisouzeno více, než co požadovala žalobkyně (srov. shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. I. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1738 s.). Zbývá dodat, že žalovaná může svůj kompenzační projev uplatnit vůči soudu též jen eventuálně, tj. pro případ, že jeho jiná obrana nebude shledána důvodnou, tak jak učinila žalovaná v projednávané věci (srov. shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. I. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 639 s.).
43. Zánik žalobou uplatněné pohledávky v důsledku kompenzačního úkonu učiněného po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně, a též samotný kompenzační projev, jsou novými skutečnostmi ve smyslu ustanovení § 205a odst. 1 písm. f) o. s. ř., neboť jde o skutečnosti, které v době rozhodnutí soudu prvního stupně neexistovaly a nemohly být tedy uplatněny. Jsou tudíž způsobitelným odvolacím důvodem podle posledně citovaného ustanovení, a byly-li v odvolání uplatněny, měl k nim odvolací soud přihlídnout (srov. § 212a odst. 3 o. s. ř.), tj. je jeho povinností se těmito skutečnostmi zabývat (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2010, sp. zn. 23 Cdo 2942/2009).

44. Proto odvolací soud podle ust. § 219a odst. 2 o. s. ř. napadené rozhodnutí zrušil a vrátil jej tomuto soudu k dalšímu řízení, protože ke zjištění nových skutečností, které soudem I. stupně nebyly (a ani nemohly být) zkoumány, je třeba provést další účastníky navržené důkazy, které nemohou být provedeny v odvolacím řízení.
45. Na soudu I. stupně pak bude, aby posoudil nové tvrzení žalované o zániku pohledávky žalobkyně započtením k 24. 11. 2020 a provedl žalovanou navržené důkazy k jejímu potvrzení (především listinou, kterou žalovaná započtení provedla, popř. i jiné důkazy).
46. Soud I. stupně poté ve věci znovu rozhodne.
47. Přitom při posouzení úkonu započtení přihlédne k tomu, že žalovaná započítává proti pohledávce žalobkyně více svých pohledávek, převyšujících ve svém součtu pohledávku žalobkyně. Musí tak ze započtení být patrné, která část započítávaných pohledávek započtením zanikla a která nikoli, jinak je započtení podle ust. § 553 odst. 1 o. z. neplatné pro neurčitost (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. července 2011, sp. zn. 32 Cdo 4363/2009).
48. V novém rozhodnutí neopomene ani ust. § 1987 odst. 2 o. z., dle něhož k započtení nejsou způsobilé ani pohledávky neurčité, ale ani pohledávky nejisté. Lze-li očekávat, že by vznesená námitka započtení s ohledem na obtížnost zkoumání existence a výše započítávané pohledávky nepřiměřeně prodlužovala řízení o pohledávce uplatněné žalobou, je možné konstatovat nemožnost započtení pohledávky pro nejistotu a neurčitost (srov. i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5711/2017, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2019, sp. zn. 20 Cdo 4713/2018).
49. Za nejistou či neurčitou nelze pohledávku považovat pouze proto, že ji dlužník neuznává (odmítá uhradit) nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace; musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popř. zda je splatná, kdo je jejím věřitelem či dlužníkem, jaká je její výše apod. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2019, sp. zn. 26 Cdo 4795/2017, uveřejněný pod číslem 23/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).
50. S ohledem na smysl a účel § 1987 odst. 2 o. z. je pak zásadně nutné míru nejistoty ohledně aktivní pohledávky posuzovat relativně, ve vztahu k pohledávce pasivní; za nejistou či neurčitou lze aktivní pohledávku považovat zpravidla toliko tehdy, je-li míra nejistoty ohledně ní vyšší než je tomu v případě pasivní pohledávky (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2020, sp. zn. 31 Cdo 684/2020). V této souvislosti bude namíste zohlednit i námitky žalobkyně vznesené vůči uplatněným pohledávkám.
51. V konečném rozhodnutí o věci soud I. stupně nově rozhodne také o náhradě nákladů řízení mezi účastníky navzájem, a to včetně nákladů odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).
52. Vyslovený právní názor je pak pro soud I. stupně závazný (viz ust. § 226 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné (ust. § 238 odst. 1 písm. k/ o. s. ř.).

Praha 26. ledna 2021

JUDr. Jan Klášterka v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.